

ОРГАНИЗАЦИЈА И НАДЛЕЖНОСТИ ОБАВЕШТАЈНО– БЕЗБЕДНОСНОГ СИСТЕМА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Сажетак: Обавештајно-безбедносни системи су данас један од најважнијих елемената система националне безбедности савремених држава, а разлог томе је јачање разних глобалних безбедносних претњи, које угрожавају како националну, тако и међународну безбедност. Ово условљава перманентно реформисање обавештајно-безбедносних система у смислу делокруга и праваца рада, али и организационе структуре. На тај начин државе, прилагођавајући обавештајно безбедносне капацитете актуелном времену, једино могу парирати савременим безбедносним претњама.

Имајући то у виду, предмет овог рада је истраживање и критичка анализа настанка, историјски развој, организација и делокруг рада обавештајно-безбедносног система Босне и Херцеговине. Наиме, угрожавање безбедности ове државе или било ког њеног ентитета, имало би велике негативне рефлексиије на безбедност Западног Балкана, али и шире, што потврђују историјска дешавања на овом простору.

Кључне речи: обавештајно-безбедносни систем, ентитет, федерација, министарство унутрашњих послова, закон

Увод

Политичке промене и увођење вишепартијског система у Босни и Херцеговини (БиХ), једној од република у саставу тадашње Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (СФРЈ), започете су доношењем уставних амандмана 1989. године. Тиме је омогућено формирање политичких партија, а годину дана касније и одржавање вишестраначких избора¹. На основу изборних резултата формиран су органи власти на свим нивоима у БиХ.

* trbojevicmilovan1@gmail.com

*trbojevicmilovan1@gmail.com

¹ Први вишестраначки избори за органе власти на свим нивоима у БиХ одржани су 18.11.1990. године.

Референдум о независности БиХ² је један од догађаја који ће имати пресудну улогу за даљњи развој политичких односа у БиХ. Наиме, то је био увод у четворогодишњи грађански рат на том простору, који је окончан Дејтонским мировним споразумом³, који обухвата више докумената међу којима је Анекс 4: Устав БиХ. У том документу БиХ је дефинисана као самостална и суверена држава састављена из два ентитета: Републике Српске (РС) и Федерације БиХ (ФБиХ)⁴. Држава БиХ има следеће заједничке институције: Председништво, Савет министара, Парламентарну скупштину, Централну банку и Уставни суд. У надлежности ентитета су законодавна, извршна и судска власт, с тим да у ФБиХ постоји и кантонални ниво власти.⁵ Неколико година после Дејтонског мировног споразума, формиран је Брчко дистрикт, подручје са посебним статусом у оквиру БиХ, који има висок степен аутономије.

Аналогно уставном уређењу и административно-територијалној подели државе формиран је обавештајно-безбедносни систем у БиХ. Наиме, Дејтонским мировним споразумом обавештајно-безбедносни систем у БиХ остао је у надлежности ентитета. Међутим, под снажним притиском међународне заједнице и Високог представника у БиХ у периоду од 2002. до 2004. године донета је одговарајућа законска регулатива на основу које су основане нове обавештајно-безбедносне установе на нивоу државе БиХ, а поједине обавештајно-безбедносне установе РС и ФБиХ, су интегрисане. Наиме, 2002. године је усвојен Закон⁶ на основу кога је основана Агенција за информације и заштиту БиХ. Потом су 2004. године донети: Закон о полицијским службеницима БиХ⁷, Закон о Државној граничној служби⁸ и Закон о Обавештајно-сигурносној агенцији БиХ⁹, којим су обједињене Обавештајно сигурносна служба ФБиХ и Обавештајно безбедносна служба РС и формирана Обавештајно-сигурносна агенција БиХ-ОСА.

Делокруг рада Министарства унутрашњих послова РС регулисан је Законом о унутрашњим пословима¹⁰, а унутрашњи послови из надлежности ФБиХ уређени су Законом о унутрашњим пословима ФБиХ¹¹, док је рад полици-

² Референдум је одржан 29. фебруара и 1. марта 1992. На референдуму је гласало 63,6 % становника, од којих се 99,7 % изјаснило за независност. Велика већина Срба је бојкотовала референдум, те је излазност била 63,7% грађана СР БиХ, од чега је 92,7% гласало за независност. Тадашњи законски услов за валидност резултата референдума је био да на референдум изађе више од две трећине грађана (више од 66%), те да исти број афирмативно гласа. Обзиром да овај услов није испуњен, политички представници Срба су референдум прогласили неважећим. Скупштина није никад прогласила независност.

³ Конференција је трајала од 1. до 21. новембра 1995. године у америчкој војној бази Рајт Петерсон у Дејтону, а Споразум је званично потписан у Паризу 14. децембра.

⁴ Члан 1. тачка 3. Устава БиХ.

⁵ Федерација БиХ је подељена на десет кантона.

⁶ Службени гласник БиХ, број 15/02

⁷ Службени гласник БиХ, број 27/04.

⁸ Службени гласник БиХ, број 50/04.

⁹ Службени гласник БиХ, број 12/04.

¹⁰ Службени гласник РС, број 39/04.

¹¹ Службене новине Федерације БиХ број 19/03.

је Брчко дистрикта дефинисан Законом о полицији Брчко дистрикта БиХ.¹² Законом о одбрани БиХ¹³ регулисан је рад обавештајно- безбедносних органа у Оружаним снагама и Министарству одбране. Дакле, наведени Закони дефинишу рад обавештајно-безбедносног система Босне и Херцеговине

Историјски развој и организација обавештајно-безбедносног система

Након одржаних вишестраначких избора 1990. године у БиХ и победе три националне странке¹⁴ преузимају кључне полуге власти, а постепено и обавештајно-безбедносни систем који је деловао на нивоу СР БиХ. Наиме, после сецесије БиХ и избијања ратних сукоба у марту 1992. године на том простору настала су два паралелна обавештајно безбедносна система. Под бошњачком контролом са радом је наставио део МУП-а СР БиХ, док су се унутар новоформиране Армије БиХ¹⁵ развили први војни обавештајно-безбедносни органи. На другој страни, односно делу територије СР БиХ на којој је основана Српска Република БиХ¹⁶ егзистирао је други део МУП-а СР БиХ, Војска Српске Републике БиХ¹⁷ у којој су такође основани обавештајни и безбедносни органи. Бивша Служба државне безбедности (СДБ) МУП-а СР БиХ подељена је по истом принципу као и БиХ. Тако је простору под бошњачком влашћу наставила да функционише СДБ у коме су остали да раде бошњачки и хрватски кадрови, а у Српској Републици БиХ основана је Служба националне безбедности (СНБ)¹⁸, која ће 1993 године променити име у Ресор државне безбедности (РДБ)¹⁹. Надаље, након војног сукоба Бошњака и Хрвата 1993. године основана је Хрватска Република Херцег- Босна (ХР Х-Б)²⁰, која је након тога формирала посебан обавештајно-безбедносни систем. Тако су на територији БиХ у једном периоду егзистирала три паралелна обавештајно безбедносна система.

Обавештајно- безбедносни систем Републике БиХ у периоду од 1992. до 1996. године чинили су: Савет за националну безбедност; МУП у оквиру кога

¹² Службени гласник Брчко дистрикта број 2/00.

¹³ Службени гласник БиХ, број 88/05.

¹⁴ Српска демократска странка, Странка демократске акције и Хрватска демократска заједница

¹⁵ Основана 15.04.1992. године од дела јединица Територијалне одбране СР БиХ и паравојних добровољачких група.

¹⁶ Проглашена је 09.01.1992. године, а 12.08.1992. године променила име у Република Српска.

¹⁷ Основана је 12.05.1992. године одлуком Скупштине Српске Републике БиХ, а 01.01.2006. године ушла у састав Оружаних снага БиХ.

¹⁸ Законом о унутрашњим пословима, који је донет 28.02.1992. године, уређено је да у оквиру МУП-а Српске Републике БиХ делују две службе: Служба јавне безбедности и Служба националне безбедности.

¹⁹ Законом о изменама и допунама Закона о унутрашњим пословима, који је донет 30.12.1993. године, уређено је да у оквиру МУП-а Републике Српске делују: Ресор јавне безбедности и Ресор државне безбедности.

²⁰ Хрватска заједница Херцег Босна-политичка, културна и територијална целина Хрвата у БиХ, основана 18.11.1991. године прогласила је државу 28.08.1993. године и променила име у Хрватска Република Херцег-Босна.

су деловале: Служба јавне безбедности и Служба државне безбедности; Кон-траобавештајна служба Армије БиХ и Обавештајно одељење Министарства иностраних послова (Савић, Делић, Бајагић 2002:502).

На простору Хрватске заједнице Херцег-Босне, од пролећа 1993. године егзистирао је самостални обавештајно-безбедносни систем кога су чиниле: Служба националне сигурности (СНС), наследница СДБ која је деловала на простору под контролом Хрватског већа одбране (ХВО) и Сигурносно информативна служба (СИС), чији су основни задаци били контраобавештајна заштита ХВО и обавештајно деловање према оружаним снагама Армија: БиХ и РС. Након Дејтонског мировног споразума СИС је променила име у Сигурносно обавештајна служба, али надлежности нису мењане.

Вашингтонским споразумом од 18.03.1994. године предвиђено је да се од територије ХР Х-Б и територије Републике БиХ под контролом Армије БиХ формира Федерација БиХ, што је касније и имплементирано, међутим на том простору су и даље функционисала два одвојена обавештајно-безбедносна система: Републике БиХ и ХР Х-Б.

У другом ентитету Српској Републици БиХ, односно РС, почетком ратних сукоба развио се аутономни обавештајно безбедносни систем. Након подела по националној основи МУП-а СР БиХ, основано је Министарство унутрашњих послова Српске Републике БиХ²¹, што је предствљало нуклеус обавештајно-безбедносног система Српске Републике, Од тада па до половине 1998. године обавештајно безбедносни систем су сачињавале следеће установе: Врховни савет одбране, Обавештајна управа Генералштаба Војске Српске Републике, СНБ (од 1993. године РДБ) у оквиру МУП-а (Бајагић 2008:397). Законом о Обавештајно безбедносној служби Републике Српске²², 1998. године РДБ је реорганизован у нову обавештајно безбедносну установу под именом Обавештајно безбедносна служба (ОБС). Ова Служба је претстављала аутономни државни орган задужен за реализацију обавештајних и контраобавештајних послова у Републици Српској.

Дејтонски мировни споразуми предвидео је постојање обавештајно-безбедносне системе Ф БиХ и РС, међутим у пракси су наставила да функционишу, као и до тада, сва три неовисна обавештајно-безбедносна система, изузев што је парцијално реорганизован обавештајно безбедносни систем у ФБиХ. Наиме, у јануару 1996. године укинута СДБ и основана нова аутономна обавештајно-безбедносна служба под именом Агенција за истраживање и документацију (АИД). Поред АИД-а основана је и Војна обавештајно-сигурносна служба ФБиХ.²³ Оваква структура обавештајно безбедносних система остала је непромењена све до 2002. године када је донет Закон о обавештајно сигурносној служби Федерације БиХ²⁴ којим су АИД и СНС интегрисане у нову обавештајно безбедносну установу под именом Обавештајно сигурносна служба ФБиХ (ОСС).

²¹ Почело са радом 01.04.1992. године са седиштем у Српском Сарајеву.

²² Службени гласник Републике Српске, број 21/98.

²³ Службене новине Федерације БиХ број 15/96.

²⁴ Службене новине Федерације БиХ број 2/02.

Структура оваквог обавештајно безбедносног система у БиХ егзистирала је до 2002. године када је отпочела реформа истог. Од тада до 2004. године донето је више Закона који су дефинисали организацију и надлежности обавештајно-безбедносног система у БиХ на државном нивоу.

Обавештајно-безбедносни систем Босне и Херцеговине

Организациона структура обавештајно-безбедносног система БиХ успостављена је складу са уставним уређењем и административно-територијалном поделом државе. Наиме, на нивоу БиХ устројено је Министарство безбедности које у свом саставу има више независних установа које обављају безбедносне послове. Поред тога, на нивоу БиХ аутономно делују и следеће обавештајно-безбедносне установе: Обавештајно сигурносна агенција, Агенција за идентификацију докумената, евиденције и размену података и обавештајно-безбедносни органи у Оружаним снагама и Министарству одбране БиХ.

У складу са Уставом БиХ полицијски послови су у надлежности ентитета²⁵, а према Статуту Брчко дистрикта ови послови су надлежности Дистрикта²⁶. Дакле, на нивоу ентитета формирана су Министарства унутрашњих послова, с тим да је министарство у РС надлежно за све полицијске послове који нису пренети у надлежност Министарство безбедности БиХ, док највећи део послова у ФБиХ обављају Кантони.²⁷ Брчко дистрикт има сопствену полицију која је надлежна искључиво за територију Дистрикта.

Министарство безбедности Босне и Херцеговине

Министарство безбедности егзистира у саставу Савета министара БиХ и надлежно је за: заштиту међународних граница, унутрашњих граничних прелаза и регулисање саобраћаја на граничним прелазима БиХ; спречавање и откривање учинилаца кривичних дела тероризма, трговине дрогом, фалсификовања домаће и стране валуте и трговине људима и других кривичних дела са међународним или међуентитетским елементом; међународну сарадњу у свим областима из надлежности министарства; заштиту лица и објеката; прикупљање и коришћење података од значаја за безбедност БиХ; организацију и усаглашавање активности ентитетских министарстава унутрашњих послова и Брчко дистрикта БиХ у остваривању безбедносних задатака у интересу БиХ; провођење међународних обавеза и сарадњу у провођењу цивилне заштите, координисање деловања ентитетских служби цивилне заштите у БиХ и усклађивање њихових планова за случај природне или друге несреће које захваћају територију БиХ и доношење програма и планова заштите и спашавања и уређује процедуре везано за кретање и боравак странаца у БиХ²⁸.

²⁵ Члан III, тачка 2ц и 3а Устава Босне и Херцеговине, <http://www.cebh.ba/04.01.2019>.

²⁶ Члан 8. тачка 1к Статута Брчко дистрикта, Службени гласник Брчко дистрикта број 1/00, 17/08, 39/09 и 2/10.

²⁷ Члан III/4 Устава Федерације БиХ, Службене новине БиХ број 01/94,13/97,16/02, 22/02, 52/02,18/03,63/03, 9/04, 20/04, 33/04,71/05, 72/05 и 88/08.

²⁸ Члан 14 Закона о министарствима и другим органима управе Босне и Херцеговине, Службени гласник БиХ, бр. 5/03.

У надлежности Министарства безбедности Босне и Херцеговине су следеће полицијско– безбедносне организације: (1) Гранична полиција Босне и Херцеговине; (2) Агенција за истраге и заштиту Босне и Херцеговине; (3) Служба за послове са странцима; (4) Дирекција за координацију полицијских тела Босне и Херцеговине; (5) Агенција за полицијску подршку Босне и Херцеговине; (6) Агенција за форензичка испитивања и вештачења Босне и Херцеговине и (7) Агенција за школовање и стручно усавршавање кадрова.

Организациона структура Министарства безбедности БиХ дефинисана је кроз секторе и то: Сектор за заштиту и сасавање; Сектор за правне, кадровске, опште и финансијско-материјалне послове; Сектор за међународну сарадњу и европске интеграције; Сектор за имиграције; Сектор за азил; Сектор за борбу против тероризма, организованог криминала и злоупотребе наркотика; Сектор за информатику и телекомуникационе системе; Сектор за заштиту тајних података; Сектор за општу и граничну безбедност, те Инспекторат. Сваки сектор у свом саставу има неколико одсека²⁹.

Гранична полиција Босне и Херцеговине

Гранична полиција БиХ (ГП БиХ) основана је на основу Закона о државној граничној служби БиХ³⁰, који је 2000. године донео Високи представник ОХР-а³¹ у БиХ. Процес преузимања послова надзора и контроле преласка државне границе, од ентитетских и кантоналних МУП-ова текао је, споро и уз доста потешкоћа, све до краја 2002. године.

У октобру месецу 2004. године донет је нови Закон о државној граничној служби³², у коме је ова Служба дефинисана као управна организација у саставу Министарства безбедности БиХ, са оперативном самосталношћу, основана ради обављања полицијских послова везаних за надзор и контролу преласка државне границе БиХ³³. Изменом овог Закона који је ступио на снагу 18.04.2007. године Државна гранична служба БиХ преименована је у Граничну полицију БиХ³⁴.

ГП БиХ у оквиру своје надлежности врши: спровођење одредби Закона о граничној контроли³⁵, те Закона о кретању и боравку странаца и азилу³⁶; спречавање, откривање и истраживање дела која су прописана кривичним законима у БиХ, када су та дела усмерена против безбедности државне границе, односно када се ради о делима злоупотребе путних исправа и обавези поседовања визе, те одредаба о кретању и боравку странаца и азилу, као и у случају када се ради о кривичним делима која обухватају превоз робе преко државне

²⁹ <http://www.msb.gov.ba/05.01.2019>.

³⁰ Службене новине Федерације БиХ број 3/00.

³¹ Office of the High Representative (OHR)-ад хос међународна институција одговорна за спровођење цивилних аспеката Дејтонског мировног споразума у БиХ.

³² Службени гласник БиХ број 50/04.

³³ Исто, члан 2.

³⁴ Службени гласник БиХ број 27/07.

³⁵ Службени гласник БиХ, бр. 53/09 и 54/10.

³⁶ Службени гласник БиХ, бр. 36/08.

границе чији промет није допуштен; спречавање, откривање и истраживање других кривичних дела на захтев надлежних органа; пружање полицијске подршке у склопу Министарства безбедности у спровођењу Закона о кретању и боравку странаца и азилу и других важећих прописа из ове области; предузимање мера заштите ваздушног цивилног саобраћаја и безбедности просторија међународних аеродрома у БиХ; обезбеђује своје организационе јединице од опасности и друге послове прописане Законом³⁷.

ГП БиХ врши послове из своје надлежности на читавој територији БиХ. Ово овлашћење односи се на послове надзора и контроле преласка државне границе, али у зони од 10 км од државне границе. Изван ове зоне, Гранична полиција може деловати само ако послове из своје надлежности спроводе на возовима, летелицама и пловним објектима³⁸.

На челу ГП БиХ налази се директор, који има заменика и једног помоћника директора (за организацију и операције). Директора и заменика директора именује и разрешава Савет министара БиХ, на мандат од четири године, уз могућност ризбора. ГП БиХ у свом сатаву има главну канцеларију у Сарајеву и шест теренских канцеларија. У централи се налазе следеће организационе јединице: Кабинет директора, Управа за операције, Управа за администрацију, Канцеларија за професионалне стандарде и унутрашњу контролу, Канцеларија за стратешко планирање и европске интеграције, Централна истражна канцеларија, Канцеларија за обуку и усавршавање и Канцеларија за интерну ревизију³⁹.

Државна агенција за истраге и заштиту Босне и Херцеговине

Високи представник за БиХ, 2002. године, донео је Закон⁴⁰ на основу кога је основана Агенција за информације и заштиту. Агенција је по делокругу рада и методологији имала карактер обавештајно-безбедносне установе. У њеној надлежности било је прикупљање и обрада података од интереса за спровођење међународних и кривичног закона БиХ, као и заштита високих функционера, дипломатско конзулараних представника, објеката и институција БиХ, као и дипломатских мисија. Није имала полицијска овлашћења.

Усвајањем Закона о државној агенцији за истраге и заштиту⁴¹, 2004. године, Агенција за информације и заштиту трансформисана је у Државну агенцију за истраге и заштиту Босне и Херцеговине- СИПА⁴², добила је полицијска овлашћења и постала је прва полицијска установа надлежна за читав простор БиХ. Овим Законом СИПА је дефинисана као управна организација Министарства безбедности БиХ, са оперативном самосталношћу, чије су надлежности: спречавање, откривање и истрага кривичних дела из надлежности Суда

³⁷ Члан 7. Закона о граничној полицији.

³⁸ Исто, члан 8.

³⁹ <http://www.granpol.gov.ba/05.01.2019>.

⁴⁰ Закон о Агенцији за информације и заштиту, Службени гласник БиХ, број 15/02.

⁴¹ Службени гласник БиХ, број 27/04.

⁴² SIPA – State Investigation and Protection Agency – Државна агенција за истраге и заштиту.

БиХ, а посебно организованог криминала, тероризма, ратних злочина, трговине људима и финансијског криминала. Поред тога, надлежна је за физичку и техничку заштиту лица и објеката, заштиту угрожених сведока, као и других послова и задатака дефинисаних овим Законом.⁴³ Доношењем Закона о изменама и допунама Закона о државној агенцији за истраге и заштиту БиХ, послови и задаци заштите личности и објеката прешли су у надлежност Дирекције за координацију полицијских тела БиХ⁴⁴.

На челу СИПА налази се директор, који има заменика. Именује их Савет министара БиХ на предлог министра безбедности, на мандат од четири године, уз могућност реизбора.⁴⁵

СИПА је организована на унитарном принципу, тако да је супрематија у одлучивању додељена центру (Кунић 2006:77). Централа је у Источном Сарајеву, а регионалне канцеларије смештене су у Бањалуци, Мостару, Сарајеву и Тузли. Унутрашња организациона структура Агенције у централи је успостављена на следећи начин: Кабинет директора; Криминалистичко–истражно одељење; Финансијско–обавештајно одељење; Центар за истраживање ратних злочина; Одељење за заштиту сведока; Одељење за обезбеђење личности и објеката; Одељење за унутрашњу контролу; Јединица за специјалну подршку; Служба за оперативну подршку; Служба за администрацију и унутрашњу подршку, и Служба за материјално–финансијске послове.⁴⁶

Служба за послове са странцима

Законом о служби за послове са странцима⁴⁷, 2005. године, основана је Служба за послове са странцима. Она је управна организација у саставу Министарства безбедности БиХ, с оперативном самосталношћу за вођење административно–управних и инспекцијских послова прописаних Законом о кретању и боравку странаца и азилу.⁴⁸

У надлежности ове Службе између осталих су следећи послови: управни послови везани за кретање и боравак странаца у БиХ прописани Законом о кретању и боравку странаца и азилу (издавање потврда о боравку странаца, поништавање визе и др.); решавање о управним стварима по захтевима (отказ привременог или сталног боравка, протеривање странца из земље и др.); вођење предмета и евиденција прописаних Законом о кретању и боравку странаца и азилу; инспекцијски послови над спровођењем Закона о кретању и боравку странаца и азилу; обрада података и вођење евиденција у складу са Законом о кретању и боравку странаца и азилу; покретање поступака ради потраживања средстава утрошених за враћање странаца и други послови прописани законима

⁴³ Члан 3 Закона о државној агенцији за истраге и заштиту, Службени гласник БиХ, број 50/04.

⁴⁴ Службени гласник БиХ, број 49/09.

⁴⁵ Члан 7 Закона о изменама и допунама Закона о државној агенцији за истраге и заштиту, Службени гласник БиХ, број 49/09.

⁴⁶ <http://www.sipa.gov.ba/06.01.2019>.

⁴⁷ Службени гласник БиХ, број 54/05.

⁴⁸ Члан 2 Закона о служби за послове са странцима, Службени гласник БиХ, бр. 54/05 и 36/08.

Службом руководи директор, који има заменика и помоћника задуженог за унутрашњу контролу. Сву тројицу, именује Савет министара БиХ.

Служба се састоји од организационих јединица у седишту и изван седишта Службе. Централну Службу, поред директора, заменика директора и помоћника директора, чине и основне организационе јединице: Кабинет директора, Канцеларија за стратешко планирање, анализу и статистику и Канцеларија за унутрашњу контролу, те три Сектора: за оперативну подршку, за администрацију и за реадмисију, прихват и смештај. Поред централе Службе, постоје и теренски центри који обављају: инспекцијски надзор над спровођењем законских одредаба које регулишу питања кретања, боравка и запошљавања странаца и административно–управне послове прописане Законом, а лоцирани су у: Сарајеву, Бањалуци, Мостару, Бихаћу, Тузли, Требињу, Зеници, Бијељини, Брчком, Источном Сарајеву, Добоју, Травнику, Горажду, Орашју, Ливну и Љубушком⁴⁹.

Дирекција за координацију полицијских тела Босне и Херцеговине

Дирекција за координацију полицијских тела је управна организација са оперативном самосталношћу у саставу Министарства безбедности БиХ и има следеће надлежности: комуникација, сарадња и координација између полицијских тела БиХ; комуникација, сарадња и координација између полицијских тела БиХ; комуникација и сарадња са одговарајућим страним и међународним органима; комуникација, сарадња и координација између полицијских тела БиХ и одговарајућих органа у БиХ са одговарајућим страним и међународним органима; стандардизација рада у вези са полицијским питањима у БиХ; дневно обједињавање безбедносних информација значајних за БиХ, и праћење безбедносног стања и обавештавање надлежних полицијских и других тела БиХ; организовање и спровођење физичке и техничке заштите лица и објеката органа БиХ и дипломатско–конзуларних органа; прикупљање, праћење, анализирање и коришћење података значајних за безбедност БиХ; спровођење међународних уговора о полицијској сарадњи.⁵⁰

Дирекцијом руководи директор, који има два заменика. Директор и заменици не могу бити из истог конститутивног народа. Сву тројицу, именује Савет министара БиХ.

У организационом смислу Дирекцију сачињавају: Кабинет директора; Канцеларија за професионалне стандарде; Сектор за координацију и сарадњу; Сектор за међународну оперативну сарадњу; Сектор за обезбеђење ВИП особа и објеката; Сектор за стратешку анализу, процене и планирање и ИТ подршку; Сектор за људске ресурсе, правне, материјално–финансијске послове и Писарница.⁵¹

Сва полицијска тела БиХ, те одговарајући органи у Босни и Херцеговини, имају обавезу сарадње са Дирекцијом, те да јој, на њен захтев, пруже по-

⁴⁹ <http://sps.gov.ba/organizacija/06.01.2019>.

⁵⁰ Члан 6 Закона о Дирекцији за координацију полицијских тела и о агенцијама за подршку полицијској структури БиХ, Службени гласник БиХ, бр. 36/08.

⁵¹ <http://www.dkpt.ba/10.01.2019>.

моћ у обављању послова из њене надлежности, у складу са законом и другим прописима. Такође, Дирекција је дужна да сарађује и пружа помоћ свим полицијским телима БиХ, те другим надлежним органима на њихов захтев⁵².

Дакле, Дирекција за координацију полицијских тела представља везу између полицијских субјеката ентитета, полиције Брчко дистрикта и полицијских субјеката на државном нивоу, те координирајуће тело за све полицијске структуре у БиХ.

Агенција за полицијску подршку Босне и Херцеговине

Агенција за полицијску подршку је управна организација у саставу Министарства безбедности БиХ, надлежна за стручну, техничку и логистичку подршку полицијским телима БиХ, конкретно за: вођење централне евиденције података запослених у полицијским телима БиХ; обједињавање података о потребним кадровима у полицијским телима БиХ; припремање анализа, извештаја и прегледа из надлежности Агенције за полицијску подршку, за потребе других органа; пружање стручне помоћи полицијским телима БиХ у вези са споровима који се воде код надлежних судова и других органа; спровођење интерне контроле трошења буџетских средстава; вођење законом прописане финансијске и материјалне евиденције; предлагање Савету министара, уз сагласност са полицијским телима, одговарајућих аката којима се утврђује стандардизована опрема за полицијска тела БиХ; обављање и спровођење процедуре набавки за потребе Агенције и учествовање у изради апликативних и системских програма за различите базе података и одржавање база података.⁵³

На челу Агенције је директор, који има заменика, а обојицу именује Савет министара БиХ, на мандат од четири године, уз могућност реизбора.

Анализом правног положаја и надлежности, уочавамо да Агенција за полицијску подршку обавља тежишно-нормативну делатност, као и послове евиденције, аналитике и логистике, те да је њена основна делатност, пружање стручне помоћи полицијским телима БиХ.

Агенција за форензичка испитивања и вештачења Босне и Херцеговине

Агенција за форензичка испитивања и вештачења основана је 2008. године доношењем Закона о Дирекцији за координацију полицијских тела и о агенцијама за подршку полицијској структури БиХ⁵⁴. Надлежна је за обављање стручних послова форензичких испитивања и вештачења за потребе полицијских тела БиХ и других надлежних органа. Прецизније, Агенција има следеће надлежности: балистичка и механоскопска вештачења; хемијска и токсиколошка испитивања; дактилоскопска вештачења; графолошка вештачења; биоло-

⁵² Члан 6 Закона о Дирекцији за координацију полицијских тела и о агенцијама за подршку полицијској структури БиХ, Службени гласник БиХ, бр. 36/08.

⁵³ Исто, члан 24.

⁵⁴ Службени гласник БиХ број 36/08.

шка испитивања; биохемијска испитивања; анализа ДНК; специјалистичке обуке; вођење евиденције, статистика и база података; вештачење пожара и експлозија; пружање стручне помоћи осталим телима полицијских структура БиХ; стандардизацију рада на терену и остале послове прописане законом и другим прописима.⁵⁵

Агенцијом руководи директор, а у његовом одсуству заменик, које именује Савет министара БиХ на предлог министра безбедности БиХ. У свом саставу има три основне организационе јединице-Секторе: за форензичка испитивања и вештачења, за криминалистичко-техничка вештачења, специјалистичке обуке и подршку, за администрацију, финансије и аналитичко-информатичке послове. Сваки сектор подељен је на више одсека.

Агенција за школовање и стручно усавршавање кадрова

Агенција за школовање и стручно усавршавање кадрова је управна организација у саставу Министарства безбедности БиХ и надлежна је за школовање, стручно оспособљавање и усавршавање припадника полицијских тела БиХ и других служби и агенција из области безбедности, као и школовање полицијских кадрова БиХ.

Агенцијом руководи директор. Директор има заменика, а обојицу именује Савет министара БиХ, на предлог министра безбедности БиХ на мандат од четири године, уз могућност ризбора.

Имајући у виду да је Агенција за школовање и стручно усавршавање формирана с циљем едукације и школовања кадрова за потребе полиције и безбедносних служби у БиХ, остаје нејасно њено својство управне организације, како је дефинисано у Закону⁵⁶.

Обавештајно сигурносна агенција

Обавештајно сигурносна агенција (ОСА) основана је, 2004. године, Законом о Обавештајно-сигурносној агенцији БиХ, а настала је спајањем ентитетских обавештајно-безбедносних служби: ОСС Ф БиХ и ОБС РС. Ова установа је аутономно административна организација БиХ, задужена за прикупљање података о спољним и унутрашњим претњама по безбедност БиХ, њихово анализирање и уступање надлежним институцијама БиХ.⁵⁷ Претњама по безбедност БиХ сматрају се претње суверенитету, територијалном интегритету, уставном поретку, основама економске стабилности БиХ, као и претње глобалној безбедности које су штетне по БиХ, укључујући: тероризам и међународни тероризам; шпијунажу усмерену против БиХ; саботажу усмерену против виталне националне инфраструктуре БиХ; организовани криминал; трговину дрогама, оружјем и људима; незакониту међународну производњу оружја за масовно уништење или његових компоненти, као и материјала и

⁵⁵ Члан 14 Закона о Дирекцији за координацију полицијских тела и о агенцијама за подршку полицијској структури БиХ, Службени гласник БиХ, бр. 36/08.

⁵⁶ Исто, члан 2.

⁵⁷ Закон о Обавештајно-сигурносној агенцији БиХ, члан 6.

уређаја који су потребни за његову производњу; незакониту трговину производима и технологијама које су под међународном контролом; радње кажњиве по међународном хуманитарном праву и дела организованог насиља или застрашивања националних или верских група у БиХ.⁵⁸

Закон о обавештајно сигуносној агенцији дефинисао је механизме руковођења и контроле рада агенције од стране извршне и законодавне власти. Руковођење и контролу од стране извршне власти врше Председништво БиХ и Веће министара, односно председавајући Већа⁵⁹, а законодавна власт врши парламентарну контролу преко Сигурносно-обавештајне комисије за надзор рада ОСА.⁶⁰

Агенцијом непосредно руководи генерални директор, а у његовом одсуству заменик, који је задужен и за руковођење оперативним активностима организационих јединица. Обојицу именује Веће министара на предлог председавајућег Већа. На исти начин именује се и Главни инспектор ОСА, чији је основни задатак спровођење унутрашње контроле, односно установљивање да ли се активности ОСА одвијају у складу са важећим прописима. Свако од ових места попуњава се припадником из једног од три конститутивна народа, односно према националном кључу.

ОСА се састоји од организационих јединица у централи и теренских канцеларија. У централи ОСА, у Сарајеву, налаза се следеће организационе јединице: операције; аналитика; техника; администрација; интерна ревизија; канцеларија за сарадњу и центар за едукацију. Теренске канцеларије баве се пословима из надлежности Агенције на одређеном делу територије БиХ, а седишта су у Бањалуци, Брчком, Сарајеву и Мостару.⁶¹

Анализом организационе структуре и делокруга рада може се закључити да је ОСА класична обавештајно-безбедносна установа у чијој су надлежности: обавештајни, контраобавештајни и безбедносни послови.

Агенција за идентификацију докумената, евиденције и размену података

Одлуком Савета министара БиХ од 29.04.2002. године основана је Дирекција за имплементацију пројекта ЦИПС (Citizens Identity Protection System – Систем заштите личних података)⁶². Ова установа је основана као привремено тело, с циљем да након завршетка имплементације ЦИПС пројекта престане са радом. Међутим, она је имплементирала много више пројеката него што је то било првобитно предвиђено и информатички је одржавала систем. Због тога је, 2008. године донет Закон о Агенцији за идентификационе документе, евиденцију и размену података БиХ⁶³, чијим ступањем на снагу престала је важити

⁵⁸ Исто, члан 5.

⁵⁹ Исто, члан 7-17.

⁶⁰ Исто, члан 18-23.

⁶¹ <http://www.osa-oba.gov.ba/10.01.2019>.

⁶² Службени гласник БиХ број 12/02.

⁶³ Службени гласник БиХ, број 56/08.

Одлука о оснивању Дирекције за имплементацију ЦИПС пројекта, али су сви ресурси Дирекције прешли су у надлежност новоформиране Агенције. На овај начин задржан је континуитет у раду.

Према закону, ова Агенција је управна организација у саставу Министарства цивилних послова БиХ, задужена за област идентификационих докумената, складиштење, персонализацију и транспорт докумената, те централно вођење евиденција и размену података између надлежних органа у БиХ⁶⁴. Обавља следеће послове: предлаже и проводи стратегију и политику развоја у БиХ у области идентификационих докумената; врши набавку, складиштење, персонализацију, контролу квалитета и транспорт идентификационих докумената за потребе надлежних органа БиХ; технички дизајнира и формира евиденције дефинисане законом; одржава и управља базама података у које се похрањују подаци из евиденција које су дефинисане законом; обезбеђује адекватну инфраструктуру, посебне услове за рад и заштиту података, те друге техничке предуслове за несметано функционисање база података које су у њеној надлежности и база података које су у надлежности других министарстава, институција и органа, на њихов захтев; издаје податке о евиденцијама и из евиденција овлашћеним институцијама; пројектује, развија и одржава софтверска решења потребна за вођење евиденција у надлежности Агенције; развија, одржава и унапређује телекомуникационе мреже за пренос података за потребе Агенције, те других органа јавне безбедности; дефинише стандарде за опрему коју ће надлежни органи набављати и користити у процесу обраде и размене података; дефинише стандарде неопходне за приступ систему централне евиденције и размене података ради безбедности и заштита података и система, те проводи управне поступке који се тичу делокруга Агенције у складу с важећим законским прописима⁶⁵.

Агенција води евиденцију: јединствених матичних бројева (ЈМБ); пребивалишта и боравишта држављана БиХ; личних карата држављана БиХ; грађанских, службених и дипломатских пасоша; возачких дозвола; регистрације моторних возила и докумената за регистрацију; личних карата за стране држављане; новчаних казни и прекршајну евиденцију, те друге евиденције за које постоји сагласност изворних органа, а уз посебну одлуку Савета министара. Искључиво је надлежна за техничко одржавање и електронско архивирање података и информација које се воде у евиденцијама, као јавног добра на нивоу БиХ, али није власник података, него је то изворни орган. Агенција не издаје наведене документе, већ је то у надлежности других државних субјеката⁶⁶.

Агенцијом руководи директор, а у његовом одсуству заменик, које именује Савет министара БиХ у складу са Законом о министарским именованима, именованима Савета министара и другим именованима БиХ.⁶⁷

⁶⁴ Члан 3 Закона о Агенцији за идентификациона документа, евиденцију и размену података БиХ.

⁶⁵ Исто, члан 8.

⁶⁶ Ентитетских и кантоналних полиција, те полиције Брчко дистрикта БиХ и др.

⁶⁷ Службени гласник БиХ, број 37/03.

Обавештајно-безбедносни органи у Оружаним снагама и Министарству одбране БиХ

Оружане снаге БиХ настале су интеграцијом ентитетских Војски: Федерације БиХ и Републике Српске.⁶⁸ У склопу Оружаних снага као носилац војно-обавештајних послова Законом је одређен Војнообавештајни род, који: прикупља, обрађује и дистрибуира информације у вези са Оружаним снагама, у циљу подршке војним мисијама Оружаних снага. Такође, Војнообавештајни род пружа помоћ ОСА БиХ у прикупљању стратешких војних података и вршењу контраобавештајних послова.⁶⁹ Војнообавештајни род је у непосредној надлежности Заменика министра одбране за политику и планирање.⁷⁰

Поред војнообавештајног рода, у саставу Оружаних снага као безбедносни сегмент делује Војна полиција, која је надлежна за: послове сузбијања криминалитета у Оружаним снагама и Министарству одбране БиХ, обезбеђење значајних војних објеката, контролу и регулисање војног друмског саобраћаја и друге послове дефинисане Законом и подзаконским актима.

Надаље, у саставу Министарства одбране делује Сектор за обавештајно-сигурносне послове који се дели на два одељења: за обавештајне послове и стратешке анализе и за коонтраобавештајне послове (Бајагић 2008:402).

Министарство унутрашњих послова Републике Српске

Министарство унутрашњих послова РС је јединствен републички орган управе⁷¹, надлежан за област унутрашњих послова на читавој територији овог ентитета. Законом о полицији и унутрашњим пословима у РС је успостављена јединствена централизована полицијска организација, која је у потпуности усклађена са правнополитичким и територијалним уређењем Републике. Овим Законом је уређена надлежност, делокруг и основи организације и руковођења у МУП-у, полицијски и други унутрашњи послови из делокруга рада Министарства и друга питања⁷².

МУП РС обавља стручне послове који се односе на заштиту од угрожавања Уставом утврђеног поретка и угрожавања безбедности РС; заштиту живота и личне безбедности грађана; заштиту свих облика својине; спречавање и откривање кривичних дела; проналажење и хватање починилаца кривичних дела; одржавање јавног реда и мира; обезбеђивање одржавања јавних скупова; обезбеђење одређених личности и објеката; криминалистичко-техничка вештачења; безбедност и контрола саобраћаја на путевима; промет, превоз и инспекцијски надзор у вези са прометом и превозом експлозивних материја; пре-

⁶⁸ Закон о одбрани БиХ, Службени гласник БиХ број 88/05.

⁶⁹ Исто, члан 9.

⁷⁰ Исто, члан 19.

⁷¹ Закон о полицији и унутрашњим пословима, Службени гласник Републике Српске, број 57/2016 и 110/16.

⁷² Исто, члан 1.

воз опасних материја; заштита од пожара, као и друге послове утврђене Законом о републичкој управи.⁷³

Закон о полицији и унутрашњим пословима, као остале унутрашње послове прописује: управно–правне послове који се односе: на јединствени матични број, пребивалиште и боравиште, путне исправе, личне карте, возачке дозволе, регистрацију возила, контролу набављања, држања и ношења оружја; аналитичко–информатичке, материјално–финансијске и имовинске послове; школовање и стручно оспособљавање; послове који се односе на агенције за обезбеђење лица и имовине и детективску делатност и израда законских и подзаконских аката из области унутрашњих послова.⁷⁴

Организациону структуру МУП-а Републике Српске чине унутрашње и спољне организационе јединице. Организационе јединице у седишту министарства су: Кабинет министра; Служба министра; Служба за заштиту интегритета и таконитости у раду; Полицијски одбор; Кабинет директора полиције; Управе: полиције, криминалистичке полиције, за организовани и тешки криминал, за борбу против тероризма и екстремизма, за обезбеђење личности и објеката, за полицијску подршку, за информационо–комуникационе технологије, за правне и кадровске послове, за материјално–финансијске и имовинске послове, за полицијску обуку; Специјална антитерористичка јединица и Центар за обуку. Спољне организационе јединице чини десет полицијских управа са њиховом организационом структуром.⁷⁵

***Министарство унутрашњих послова
Федерације Босне и Херцеговине и
Кантонална министарства унутрашњих послова***

Федерација БиХ је сложен ентитет који се састоји од десет кантона. Сходно томе, организован је безбедносно–полицијски систем. Наиме, ради се о децентрализованом полицијском систему који функционише на нивоу кантона, а мањи део послова је у надлежности Федералног МУП-а и то: спречавање и откривање кривичних дела тероризма, међукантоналног криминала, стављања у промет опојних дрога и организованог криминала, те проналажење и хватање починилаца тих кривичних дела и њихово привођење надлежним органима; обезбеђење одређених личности и зграда Федерације; школовање, стручно оспособљавање и усавршавање и држављанство Федерације. Унутрашњи послови из заједничке надлежности Федерације и кантона су провођење закона и других прописа о држављанству и путним исправама држављана БиХ са територије Федерације, о боравку и кретању странаца на територији Федерације, о агенцијама за заштиту људи и имовине, као и други послови одређени законима Федерације.⁷⁶

⁷³ Службени гласник Републике Српске, број 118/08.

⁷⁴ Члан 6. Закона о полицији и унутрашњим пословима.

⁷⁵ <http://www.mup.vladars.net/12.01.2019>.

⁷⁶ Члан 2. Закона о унутрашњим пословима Федерације БиХ, Службене новине Федерације БиХ, број 49/05.

У оквиру министарства ФБиХ налазе се: Кабинет министра; три Сектора; Инспекторат; Јединица за интерну ревизију; Полицијска академија и Федерална управа полиције. Кабинет министра у свом саставу има: Одсек за односе са јавношћу и Одсек за међународну сарадњу. Сектори су: за управне послове, за материјално– финансијске послове и за заједничке послове. Федералну управу полиције сачињавају: Директор; Заменик директора; Федерална истражна криминалистичка служба; Сектор за подршку; Специјална полицијска јединица; Сектор униформисане полиције; Центар за форензичка испитивања, вештачење и истраживања; Јединица за професионалне стандарде⁷⁷ и три Теренске канцеларије: Сарајево, Мостар и Тузла.

У свим кантонима, донет је Закони о унутрашњим пословима, којим се дефинисани послови, организација и надлежност кантоналног МУП-а, руковођење министарством, начин вршења полицијских послова, права и дужности овлашћених службених лица, међусобни односи и сарадња министарства са Федералним министарством унутрашњих послова и министарствима унутрашњих послова других кантона итд. (Маслеша 2001:645). На основу тога и других законских прописа у кантонима Ф БиХ, успостављена су министарства унутрашњих послова са мањим или већим међусобним разликама када је у питању унутрашња организација. Кантона полиција врши управне, стручне и друге послове који се односе на: заштиту живота и личне сигурности грађана, заштиту имовине, спречавање и откривање кривичних дела, проналажење и хватање починиоца кривичних дела, одржавање јавног реда и мира, вршење криминалистичко–техничких послова, контрола и регулисање саобраћаја на путевима и др. (Маслеша 2001:647). Кантонални МУП-ови су организована кроз полицијске управе, а оне у свом саставу имају полицијске станице, које извршавају послове и задатке из области јавне безбедности.

Полиција Брчко дистрикта Босне и Херцеговине

Полиција Брчко дистрикта БиХ обавља послове из своје надлежности сходно одредбама Статута Брчко дистрикта БиХ⁷⁸ и Закона о полицији Брчко дистрикта БиХ⁷⁹, а то су: заштита живота и имовине; заштита људских права и слобода грађана загарантованих Уставом БиХ и Статутом Брчко дистрикта БиХ; спречавање, откривање и истраживање кривичних дела и прекршаја који нису у искључивој надлежности других полицијских органа БиХ; послови и задаци који се односе на одржавање јавног реда и мира; обезбеђење одређених личности и објеката у Дистрикту; послови и задаци који се односе на одржавање јавних скупова; послови безбедности саобраћаја на путевима Дистрикта; послови контроле набавке, држања и ношења оружја и муниције и вођења прописаних евиденција; послови који се односе на област производње, промета и складиштења експлозивних материја, који су у надлежности Дистрикта; послови који се односе на рад агенција за заштиту људи и имовине; спро-

⁷⁷ <http://www.fmup.gov.ba/12.01.2019>.

⁷⁸ Службени гласник Брчко дистрикта БиХ, број 17/08.

⁷⁹ Службени гласник Брчко дистрикта БиХ, број 31/09.

вођење прописа о оружју и муницији; управни и други стручни послови утврђени законом или другим прописима.⁸⁰

Полицијом Брчко дистрикта руководи Шеф који има заменика, а Полиција има следеће организационе сегменте: Јединица опште полиције, Јединица криминалистичке полиције, Јединица саобраћајне полиције, Јединица за истраживање ратних злочина, Јединица специјалне полиције, Јединица за сузбијање тероризма и насиља, Јединица за професионалне стандарде, Јединица за административну подршку и логистику и Оперативно–комуникацијски центар⁸¹.

Закључак

Перманентне промене у међународним односима, као и пораст безбедносних изазова, ризика и претњи, чине безбедносну ситуацију врло комплексном, како на националном, тако и наднационалном нивоу. Ово условљава перманентно реформисање обавештајно-безбедносних система у смислу делокруга и праваца рада, али и организационе структуре. На тај начин државе, прилагођавајући обавештајно безбедносне капацитете актуелном времену, једино могу парирати савременим безбедносним претњама.

На развој и функционисање обавештајно-безбедносног система у БиХ, значајно су утицале следеће чињенице: наслеђе безбедносно-обавештајног система СР БиХ и СФРЈ, грађански рат, специфично политичко уређење дефинисано Дејтонским мировним споразумом, у коме је национални баланс битна категорија, што директно имплицира и национални кључ у обавештајно-безбедносним установама.

Дејтонски мировни споразум, као и Устав БиХ, оставио је обавештајно-безбедносни систем у надлежности ентитета. Међутим под притиском Високог представника у БиХ у периоду од 2002-2004. године основано је неколико обавештајно безбедносних установа у БиХ (СИПА, ОСА и ДГС) на државном нивоу, иако је то изван уставног оквира и представља најдиректније преузимање ентитетских надлежности у корист државе БиХ.

На основу свеобухватне анализе сматрамо да овакав обавештајно-безбедносни систем није у могућности да у потпуности заштити националну безбедносту државе БиХ, од савремених изазова ризика и претњи. Наиме, из законске регулативе је видљиво да исти није прилагодио организациону структуру и делокруг рада актуелним претњама по националну безбедност БиХ. Поред тога, наводимо и чињеницу да је исти оптерећен низом проблема, од којих су по нашем мишљењу најизраженији: деструкција приликом реализације послова из своје надлежности, што је најчешће продукт партијског кадрирања, затим сукоба надлежности са ентитетским безбедносно-полицијским системима, што доводи до објективних али и субјективних пропуста који директно утичу на стање националне безбедности БиХ.

⁸⁰ Члан 12. Закона о полицији Брчко дистрикта БиХ.

⁸¹ <https://policijabdbih.gov.ba/12.01.2019>.

Литература:

1. Bajagić Mladen (2010): *Špijunaža u XXI veku – savremeni obaveštajno-bezbednosni sistemi* (drugo dopunjeno izdanje), Marso, Beograd.
2. Kunić Petar (2006): *Upravno pravo*, Pravni fakultet u Banja Luci i Visoka škola unutrašnjih poslova u Banja Luci, Banja Luka.
3. Masleša Ramo (2001): *Teorije i sistemi sigurnosti*, Magistrat, Sarajevo.
4. Savić Andreja, Delić Milan, Bajagić Mladen (2002): *Bezbednost sveta: od tajnosti do javnosti*, Institut bezbednosti, Viša škola unutrašnjih poslova, Policijska akademija, Beograd.
5. Ustav Bosne i Hercegovine, <http://www.cebh.ba/04.01.2019>.
6. Statut Brčko distrikta, *Službeni glasnik Brčko distrikta*, broj 1/00, 17/08, 39/09 i 2/10.
7. Ustav Federacije BiH, *Službene novine BiH*, broj 01/94, 13/97, 16/02, 22/02, 52/02, 18/03, 63/03, 9/04, 20/04, 33/04, 71/05, 72/05 i 88/08.
8. Zakon o Agenciji za informisanje i zaštitu BiH, *Službeni glasnik BiH*, broj 15/02.
9. Zakon o Državnoj graničnoj službi, *Službeni glasnik BiH*, broj 27/04 i 49/09.
10. Zakon o Obaveštajno-sigurnosnoj agenciji, *Službeni glasnik BiH*, broj 12/04.
11. Zakon o unutrašnjim poslovima R. Srpske, *Službeni glasnik R. Srpske*, broj 39/04.
12. Zakon o unutrašnjim poslovima FBiH, *Službene novine BiH*, broj 19/03.
13. Zakon o policiji Brčko distrikta, *Službeni glasnik Brčko distrikta*, broj 2/00.
14. Zakon o Državnoj graničnoj službi, *Službene novine FBiH*, broj 3/00.
15. Zakon o vojnoobavestajno-sigurnosnoj službi, *Službene novine BiH*, broj 19/03.
16. Zakon o odbrani BiH, *Službeni glasnik BiH*, broj 2/02.
17. Zakon o obaveštajno-bezbednosnoj službi, *Službeni glasnik R. Srpske*, broj 15/96.
18. Zakon o obaveštajno-sigurnosnoj službi FBiH, *Službene novine BiH*, broj 19/03.
19. Zakon o ministarstvima i drugim organima uprave Bosne i Hercegovine, *Službeni glasnik BiH*, broj 5/03.
20. Zakon o službi za poslove sa strancima, *Službeni glasnik BiH*, broj 54/05 i 36/08.
21. Zakon o graničnoj kontroli, *Službeni glasnik BiH*, broj 53/09 i 54/10.
22. Zakon o kretanju i boravku stranaca i azilu, *Službeni glasnik BiH*, broj 36/08.
23. Zakon o Direkciji za koordinaciju policijskih tela i o agencijama za podršku policijskoj strukturi BiH, *Službeni glasnik BiH*, broj 36/08.
24. Zakon o Agenciji za identifikacione dokumente, evidenciju i razmenu podataka BiH, *Službeni glasnik BiH*, broj 56/08.
25. Zakonom o ministarskim imenovanjima, imenovanjima Saveta ministara i drugim imenovanjima BiH, *Službeni glasnik BiH*, broj 37/03.
26. Zakon o policiji i unutrašnjim poslovima, *Službeni glasnik Republike Srpske*, broj 57/16 i 110/16.
27. Zakonom o republičkoj upravi, *Službeni glasnik Republike Srpske*, broj 118/08.
28. Odluka Saveta ministara BiH o osnivanju Direkcije za implementaciju projekta CIPS, *Službeni glasnik BiH*, broj 12/02.
29. <http://www.msb.gov.ba/05.01.2019>.

30. <http://www.granpol.gov.ba/05.01.2019>.
31. <http://www.sipa.gov.ba/06.01.2019>.
32. <http://sps.gov.ba/organizacija/06.01.2019>.
33. <http://www.dkpt.ba/10.01.2019>.
34. <http://www.osa-oba.gov.ba/10.01.2019>.
35. <http://www.mup.vladars.net/12.01.2019>
36. <http://www.fmup.gov.ba/12.01.2019>.
37. <https://policijabdbih.gov.ba/12.01.2019>.

ORGANIZATION AND COMPETENCIES OF THE BOSNIA AND HERZEGOVINA INTELLIGENCE-SECURITY SYSTEM

Summary: Intelligence-security systems today are among the most important elements of national security systems of contemporary states, and the reason for this is strengthening of various global security threats, both for national and international security. This requires permanent reforming of intelligence-security systems with regard to the scope and directions of operation, but also their organizational structure. Thus only countries, adjusting their intelligence-security capacities to current situations, may respond to contemporary security threats.

Bearing this in mind, the subject of this paper is research and critical analysis of the emergence, historical development, organization and scope of operation of the Bosnia and Herzegovina intelligence-security system. In fact, threats to security of this state or any of its entities would have great negative effects on the security of west Balkans, but also wider, which is confirmed by historical developments in this region.

Key words: intelligence-security system, entity, federation, ministry of internal affairs, law

